

De rekenkamer van Aalsmeer nam in 2025 deel aan een landelijk onderzoek naar onderbesteding bij 154 lokale overheden: gemeenten, provincies en waterschappen.

1 - Waarom een *landelijk* onderzoek naar onderbesteding?

Veel gemeenten, provincies en waterschappen denken elk jaar te moeten bezuinigen, terwijl ze aan het eind van het jaar geld overhouden. En omdat het jaar inmiddels allang voorbij is, kan het ook niet meer aan iets anders worden besteed. Voor de raad wordt dat probleem vergroot als dit jaarlijks gebeurt, en het gaat om grote bedragen. In een recent rapport van BDO staat dat alle Nederlandse gemeenten samen in 2024 bijna €2 miljard hebben overgehouden. Aalsmeer heeft in datzelfde jaar €7,9 miljoen overgehouden. Eerder in 2025 stelden onderzoekers van de Vrije Universiteit Amsterdam dat gemeenten onbenutte middelen anders moeten inzetten. Anders gezegd: gemeenten moeten hun reserves beter inzetten. BDO zet daar tegenover dat op langere termijn de houdbaarheid van de gemeentelijke financiën minder rooskleurig is dan het nu lijkt.

Het is zeker waar dat de gemeentelijke financiële positie de afgelopen jaren is verbeterd. Hoe komt dit? De Vereniging van Rekenkamers heeft besloten een landelijk benchmarkonderzoek te doen naar *onderbesteding*, het fenomeen dat aan het einde van het jaar geld overblijft. Met de resultaten van het onderzoek zouden volksvertegenwoordigers instrumenten kunnen vinden om budgettair aan te sturen.

Aan het onderzoek deden de rekenkamers van 138 gemeenten mee, waaronder Aalsmeer. Samen keken ze of onderbesteding in hun gemeente voorkomt, wat de omvang ervan is, op welke terreinen het gebeurt en of daarvoor een verklaring is. De uitkomsten hiervan staan in deze brief voor de raad van Aalsmeer en zijn de komende jaren hopelijk bruikbaar bij de beschouwing van collegevoornemens, de begroting en de jaarrekening.

Het onderzoek stelt als hoofdvraag:

Geeft de wijze waarop, in de aan dit onderzoek deelnemende gemeente, wordt begroot, de volksvertegenwoordigers een goed inzicht in de baten en lasten en kan dit worden verbeterd?

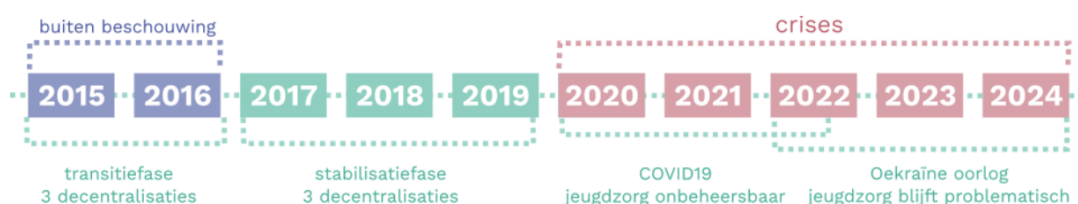
Hierbij zijn nog 3 deelvragen gesteld:

1. Wat is de omvang van de eventuele onderbesteding?
2. Welke regels zijn er voor het rapporteren van onderbesteding?
3. Wat zijn de oorzaken van de onderbesteding?

De deelnemende lokale overheden stuurden begrotingen, jaarrekeningen en andere verantwoordingsinformatie naar de Radboud Universiteit die het onderzoek heeft uitgevoerd. De vergelijkende cijfers tussen gemeenten zijn gemaakt met de IV-3-rapportages van de deelnemende gemeenten. Daarbij is een enquête beantwoord door de concerncontroller. En de rekenkamer heeft een interview met ambtenaren gehouden. In bijlage 1 staan de bronnen. De gemeenten worden onderling vergeleken in een groep van ongeveer gelijke grootte en in bijlage 1 staan de namen van deze gemeenten.

2 - Wat zijn de uitkomsten van het landelijke onderzoek?

Onderzocht is waar de meevallers in de jaren 2017 tot en met 2024 vandaan komen en hoe die zijn te duiden. Het eindrapport van het landelijke onderzoek is [hier](#) te downloaden. Nagegaan is of er bij de voorbereiding van de begroting verbeteringen in de begrotingsraming mogelijk zijn die latere meevallers kunnen voorkomen. Daarom ligt het accent op het verschil tussen de *oorspronkelijk vastgestelde begroting* die wordt goedgekeurd in november van het voorafgaande jaar en de *uiteindelijke jaarrekening* die in juni van het jaar daarop wordt behandeld. Sinds 2020 hebben gemeenten bijzondere gebeurtenissen ondervonden die de onderzoekers 'crises' noemen:

Het onderzoek concludeert *landelijk* vier punten:

1. De belangrijkste oorzaak van onderbesteding zijn extra baten uit Rijksbijdragen, zowel uit Gemeente- en Provinciefonds als uit andere bijdragen. In de regel zijn dit middelen die pas in de loop van een jaar beschikbaar komen en dan lang niet altijd meer besteed kunnen worden, omdat er bij gemeenten besluitvorming tijd kost.
2. Onderbezetting van personeel die deels wordt opgevangen door extra inhuur. Bij kleine gemeenten komt dit meer voor dan in grote gemeenten. Gemeenten huren personeel van derden in. De begrotingen daarvoor zijn structureel te laag en de combinatie van

- kosten eigen personeel en inhuur overschrijdt in de regel het totaal voor personeel begrote bedragen. Dit leidt tot tekorten in de begroting.
3. Lagere afschrijvingen, wat wijzen op vertragingen in investeringen in wegen, woningbouw, sportcomplexen, schoolgebouwen en rioleringen. Daarnaast valt de gronduitgifte bij kleinere gemeenten zeker vanaf 2020 tegen. Het zijn aanwijzingen voor vertragingen in de voortgang van investeringen, die kunnen zijn veroorzaakt door planningsoptimisme bij de voorbereiding, maar ook door vertragingen bij de uitvoering van de investeringen.
 4. Lokale besturen ramen baten voorzichtig en blijken er aan het eind van het jaar meevallers te zijn. Op lokaal niveau zijn inschattingen van baten soms ook te conservatief. Het blijkt dat belastingen anders dan OZB, leges en huuropbrengsten regelmatig worden onderschat.

Onderbezetting en lagere afschrijvingen zijn bij gemeenten vrijwel nooit zichtbaar voor de raad omdat de informatie niet duidelijk in de stukken wordt gepresenteerd.

3 - Wat zijn de aanbevelingen van het *landelijke* onderzoek?

De onderzoekers bevelen op grond van onderzoek landelijk aan:

1. Bespreek bij elke begrotingswijziging waarin om extra lasten voor het lopende jaar wordt gevraagd hoe realistisch het is dat het project nog wordt uitgevoerd. Is er voldoende ambtelijke capaciteit om het project voor te bereiden en uit te voeren. Autorisatie van een project kan tussentijds, maar laat bij twijfel de financiële en personele consequenties vanaf het volgende begrotingsjaar opnemen. Vuistregel: na de zomer nog extra lasten honoreren levert een hoog risico op onderbesteding op, dat geld kan vaak niet meer in het lopende jaar worden besteed.
2. Bespreek bij elk signaal van het college over extra baten hoe realistisch het is dat die baten nog kunnen worden ingezet in het lopende jaar. Weeg af of een bestemmingsreserve gericht op besteding in volgende jaren niet de betere oplossing is.
3. Wees bij de behandeling van kadernota en/of begroting kritisch op de eigen baten uit belastingen, leges en huren. Die worden vaak onderschat.
4. Vraag het college om informatie over kostensoorten op hoofdlijnen, zodat kritische signalen zoals rond personeel, inhuur en afschrijvingen, rentelasten en rentebaten inzichtelijk zijn.
5. Vraag het college naar informatie over formatie, gemiddelde bezetting en ziekteverzuim bij de begrotingsdocumenten. Gebruik dat om te toetsen of ambities haalbaar zijn.

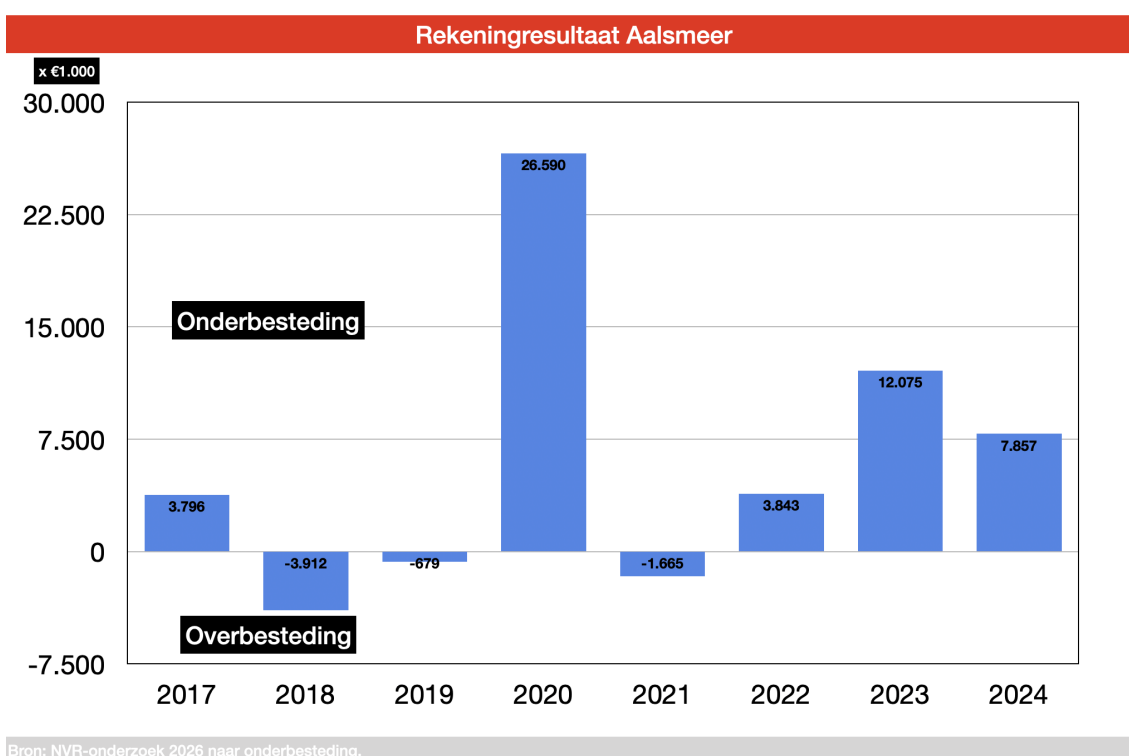
Of deze landelijke aanbevelingen ook voor Aalsmeer interessant zijn, is te lezen in de volgende paragrafen waarin de cijfers van Aalsmeer worden besproken.

4 - Wat zijn de uitkomsten van het onderzoek voor Aalsmeer?

Het landelijke onderzoek is opgebouwd met gegevens van 150 lokale overheden waar Aalsmeer er 1 van is. Vanaf hier leest u welke informatie over onderbesteding in Aalsmeer naar de raad is gestuurd, wat die informatie zegt en hoe het zich verhoudt tot de andere gemeenten in dit landelijke onderzoek.

4.1 Wat was het rekeningresultaat in Aalsmeer?

Onderbesteding is een positief rekeningresultaat. Er blijft aan het einde van het jaar geld over dat ook uitgegeven had kunnen worden om problemen in Aalsmeer op te lossen. De eerste vraag is natuurlijk of Aalsmeer wel onderbesteding in de laatste jaren heeft gehad. Voor het onderzoek zijn de jaren 2017 tot en met 2024 onderzocht:

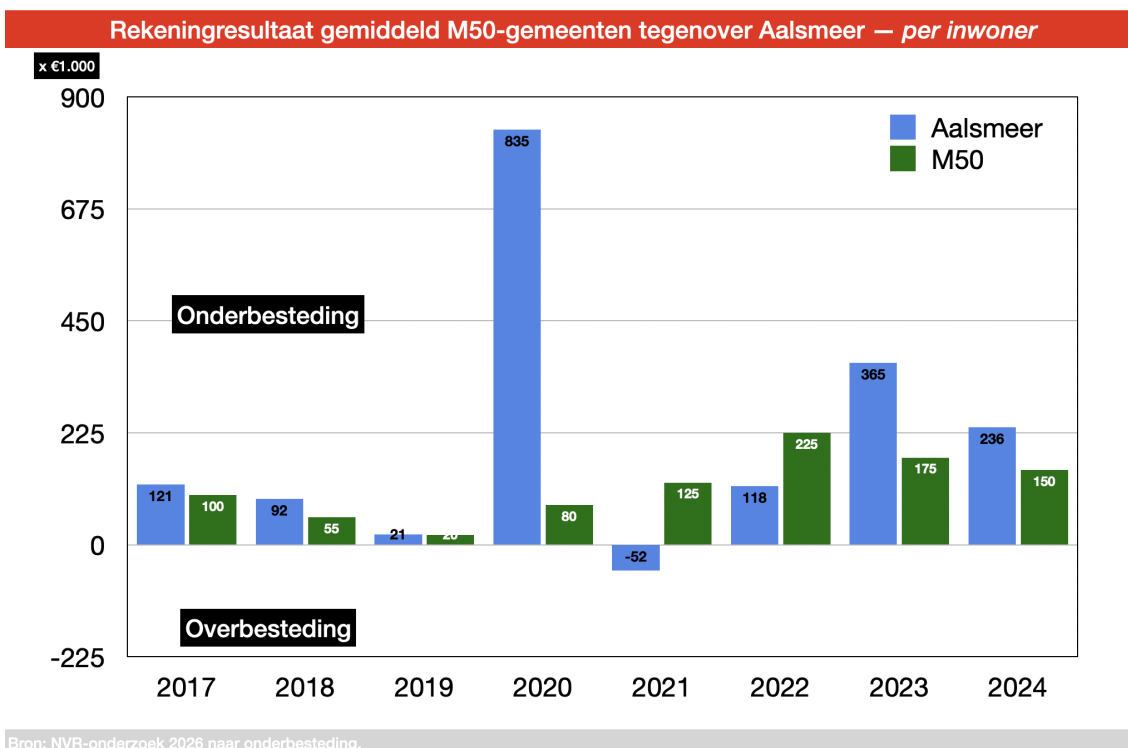
De afgelopen drie jaar had Aalsmeer onderbesteding, voor een totaal van €23,8 miljoen. Van de 8 jaren die zijn onderzocht, had Aalsmeer 3 met overbesteding en 5 met onderbesteding. De bedragen in de grafiek zijn het verschil tussen het verwachte resultaat van de eerste (ook wel primitieve) begroting en de werkelijke cijfers uit de jaarcijfers.

De raad van Aalsmeer krijgt deze cijfers in de jaarrekening te zien op programmaniveau. De uitleg van de verschillen bestaat uit een vergelijking met de laatste tussentijds aangepaste begroting die vaak uit het najaar stamt.¹ Een uitleg van de verschillen tussen oorspronkelijke /primitieve begroting en uiteindelijke jaarrekening staat niet in de laatste. De raad krijgt deze

¹ Het BBV artikel 27, lid 2, Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat van de onderdelen genoemd in het eerste lid (dat is per programma/programmaonderdelen, het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen, de gerealiseerde kosten van de overhead en het bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting, en de reserves) ook de ramingen uit de begroting voor en na wijziging.

informatie in de 1e en 2e BURAP waarbij ook de afwijkingen zijn toegelicht. Maar als een raadslid uit de jaarrekening wil weten waardoor de verschillen ten opzichte van de primitieve begroting zijn ontstaan, dan moet zij/hij zelf de tussentijdse begrotingen erbij pakken.

Aalsmeer zit in de groep van 50 middelgrote gemeenten, de M50. Van deze 50 gemeenten deden er 27 mee. De cijfers van Aalsmeer kunnen worden vergeleken met deze 27. Daartoe wordt het resultaat *per inwoner* vergeleken. Dan ontstaat dit beeld:

Met uitzondering van 2020 zijn de bedragen die Aalsmeer als resultaat boekt vergelijkbaar met die van de vergelijkbare gemeenten. De oorzaak van de veel grotere onderbesteding in 2020 is de verkoop van aandelen Eneco.

Het doel van dit landelijke onderzoek is om na te gaan of er bij de voorbereiding van de begroting eventueel verbeteringen in de begrotingsraming mogelijk zijn die latere meevallers of tegenvallers kunnen voorkomen. In de oorspronkelijke begroting worden een aantal zaken bewust niet meegenomen waaronder de bijstelling op basis van de belastingverordeningen die in december door de raad worden vastgesteld. Hetzelfde geldt voor de inzet van middelen op het college uitvoeringsprogramma (CUP) in 2023. Maar het beeld uit de laatste drie jaren is dat de onderbesteding substantieel is.

De gemeenteraad beslist wat met het rekeningresultaat gaat gebeuren. De raad van Aalsmeer heeft de afgelopen jaren bepaald dat het resultaat toegevoegd moest worden aan de algemene reserve, zodat het geld eventueel in het jaar erop incidenteel kan worden uitgeven. Er is 1 keer een uitzondering op dat uitgangspunt gemaakt door de raad en dat was in 2023, toen het rekeningresultaat voor de kapitaalversterking van ESA werd gebruikt (€ 0,8 miljoen), € 0,5 miljoen voor de energietoeslag voor uitkering aan de rechthebbenden en € 1,3 miljoen

gereserveerd voor projecten op het gebied van verkeer en vervoer. In andere jaren gaat het rekeningresultaat naar de algemene reserve.

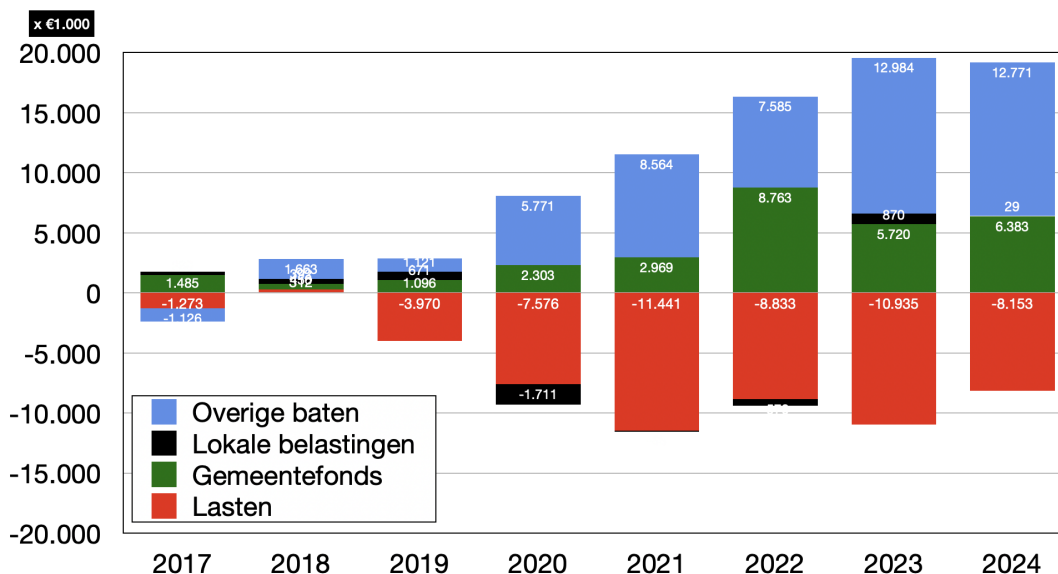
Bevindingen

1. Aalsmeer had de laatste drie jaar elk jaar onderbesteding, opgeteld bijna €24 miljoen. Op 1 uitzondering na gaat dit geld naar de algemene reserve. In Aalsmeer is de onderbesteding vergelijkbaar met gemeenten van dezelfde omvang in de periode 2017-2019, maar in 2020 heeft de verkoop van Eneco bijgedragen aan een groter verschil. In de periode 2021-2024 zijn de verschillen ook minder vergelijkbaar.
2. In de jaarrekening ontbreekt een verschillen verklaring van de vergelijking van oorspronkelijke begroting en de uiteindelijke jaarrekening. Raadsleden kunnen dit eventueel zelf doen door alle tussentijdse begrotingen erbij te pakken.

4.2 Uit welke categorie komt het rekeningresultaat? Eerst zonder 'bezit'

De volgende vraag is na te gaan waar de meevallers en tegenvallers vandaan komen. Het onderzoek splitst de oorzaken tussen bezit (zoals grond) en overige. In Aalsmeer is het beeld van de baten en lasten zonder bezit:

Waar kwamen in Aalsmeer de mee- en tegenvallers vandaan? (Zonder bezit)

Bron: NVR-onderzoek 2026 naar onderbesteding.

Rijksbijdragen buiten het gemeentefonds zijn een belangrijke verklaring voor meevallers. In de grafiek zijn dat de blauwe blokken 'overige baten'. Dit geld komt vaak pas gedurende het jaar beschikbaar en de 2 grootste posten zijn opvang Oekraïners en inkomensregelingen rondom Covid. Ook voor onderwijs en sport ontving Aalsmeer gedurende het jaar extra geld, dit geld staat voor een deel nog op de balans voor toekomstige uitgaven.

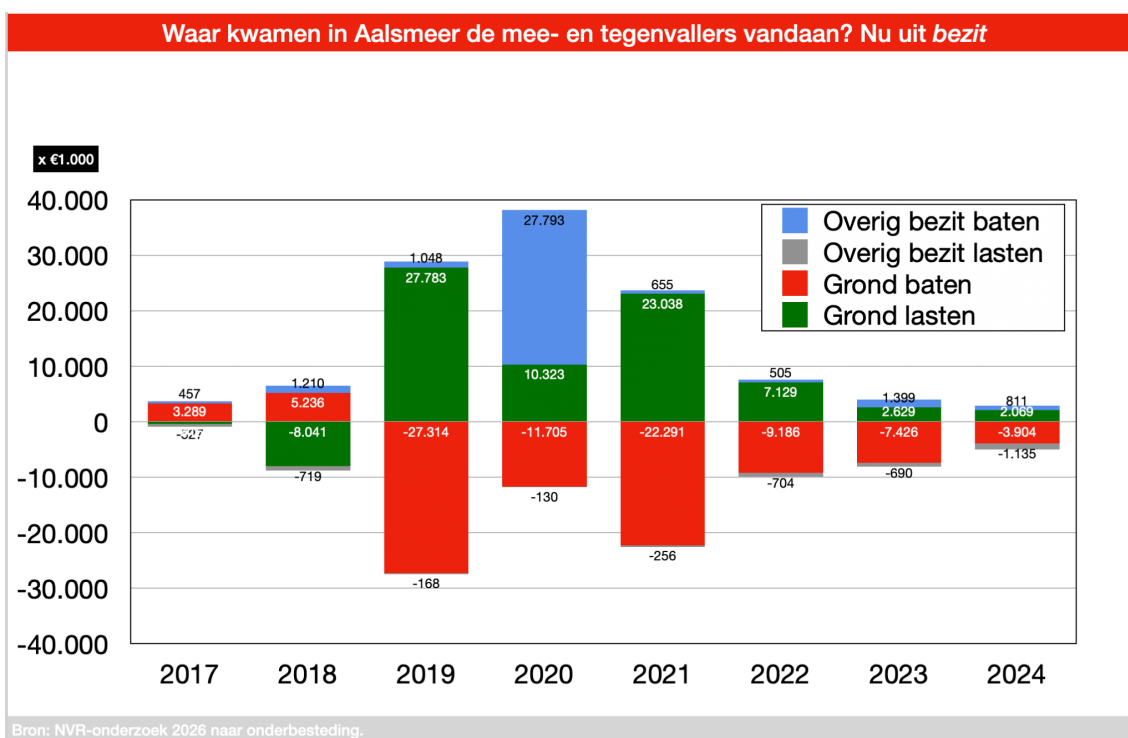
Als tweede kreeg Aalsmeer extra baten uit het Gemeentefonds, de groene blokken. Dit geld kreeg Aalsmeer tussen september en december van het Rijk. Praktisch is het vrijwel onmogelijk dat geld nog uit te geven. Dat geldt zeker voor het geld dat nog in december over wordt gemaakt. Dit gaat vrijwel automatisch naar de algemene reserve. Dit doet Aalsmeer niet anders dan andere gemeenten, het is een gevolg van het handelen van het Rijk.

Bevinding

3. Aalsmeer krijgt elk jaar extra geld van de overheid dat praktisch niet meer is uit te geven, omdat het aan het einde van het jaar pas binnenkomt. Dit komt daardoor automatisch vrijwel altijd in de algemene reserve terecht.

4.3 Uit welke categorie komt het rekeningresultaat uit bezit?

Bij bezit wordt in dit onderzoek bedoeld grondexploitatie, aandelen en andere bezittingen. De baten en lasten hieruit zijn grillig doordat ze eenmalig zijn. In de overige baten zitten de winstnemingen van de grondexploitatie die pas kunnen worden bepaald bij het Meerjarenplan Grondexploitaties en dat is bij de jaarrekening. Daarnaast zit in de overige baten ook het Greenpark. Andere activa met maatschappelijk nut is niet meegenomen in dit landelijke onderzoek als bezit, maar bij de grafiek in paragraaf 4.2.

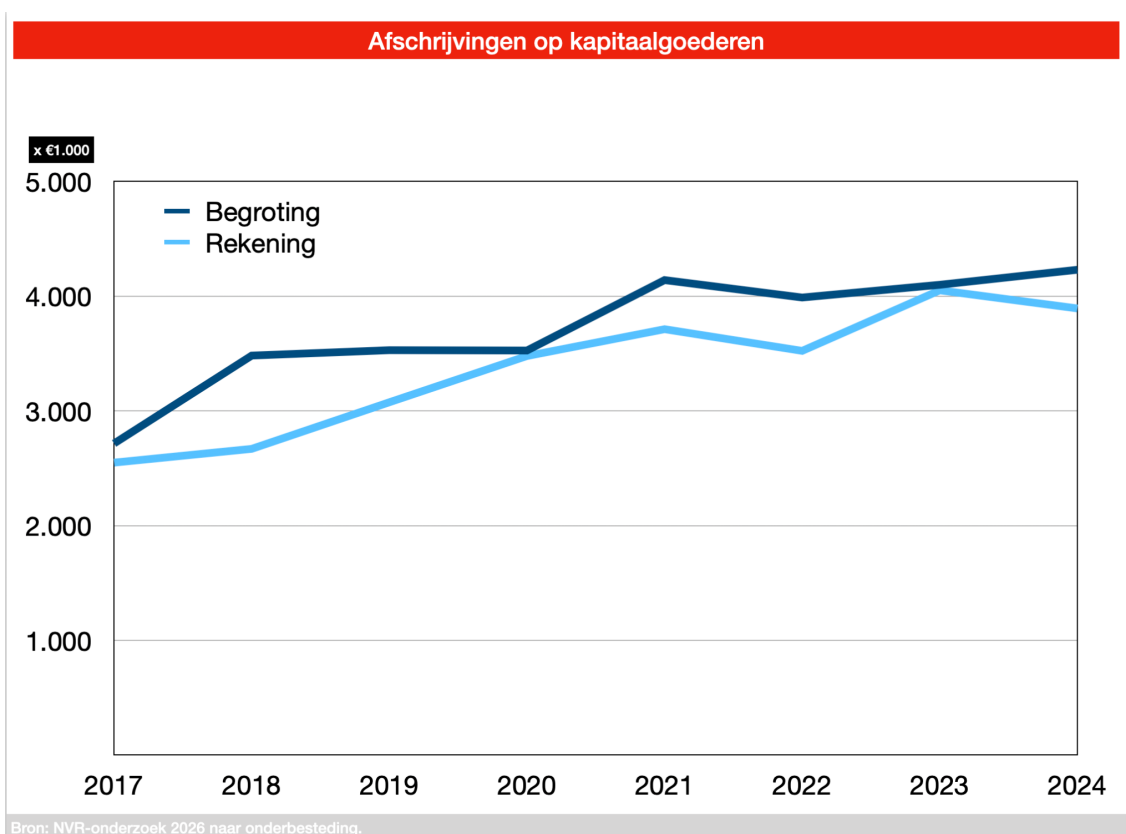

Een verklaring voor onderbesteding is zogenaamd *planningsoptimisme* waardoor het niet lukt om de geplande lasten daadwerkelijk in het begrotingsjaar te besteden. Planningsoptimisme: de hogere lasten die tussentijds zijn goedgekeurd blijken in de rekening deels niet nodig te zijn, met name bij de wat meer aan investeringen gebonden lasten.

4.4 Afschrijvingen op kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen zijn investeringsgoederen met een groot maatschappelijk nut die de gemeente nodig heeft voor de uitvoering van haar taken. Voorbeelden zijn riolering, wegen, gebouwen, groen en water. Deze goederen hebben doorgaans een hoge vervangingswaarde en gaan meerdere jaren mee. Zo kunnen rioleringen 40 tot 60 jaar mee en wegen 50 jaar. Maar er zijn ook voorbeelden van kortere termijnen zoals fietspaden met een levensduur van 20 jaar.

Elk jaar schrijft Aalsmeer een deel van de waarde af, in de onderstaande grafiek gaat het om het totale bedrag van alle afschrijvingen op alle kapitaalgoederen in Aalsmeer:

De begroting toont een stijgende donkerblauwe lijn van minder dan €3 miljoen naar meer dan €4 miljoen. Dat betekent dus dat het totale bedrag aan kapitaalgoederen in Aalsmeer flink is gestegen, er is geïnvesteerd in de infrastructuur in Aalsmeer. Ook de lichtblauwe lijn toont eenzelfde stijging, maar de lijn blijft wel achter bij de begroting. Afschrijvingen beginnen in het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. Als de werkelijke afschrijving lager is dan de begroting dan is dat meestal, omdat de begrote planning niet is gehaald. Ook dit is een voorbeeld van planningsoptimisme. Oorzaken kunnen variëren van vertraagde vergunningen tot een tekort aan personeel. Het gebeurt ook dat begrote projecten in Aalsmeer bij aanvang nog wel een paar jaar doorgeschoven kunnen worden, omdat de technische staat meevalt, zoals onlangs met een kunstgrasveld. In de begroting houdt het college al rekening met een vertraagde oplevering en neemt maar 65% van de begrote investeringen op in de afschrijvingen. Toch is op die 65% nog onderuitputting. De projecten worden wel uitgevoerd,

maar zijn later klaar. Als het college van Aalsmeer projecten doorschuift naar de volgende begroting dan wordt de investering geïndexeerd, omdat bouwkosten jaarlijks stijgen.

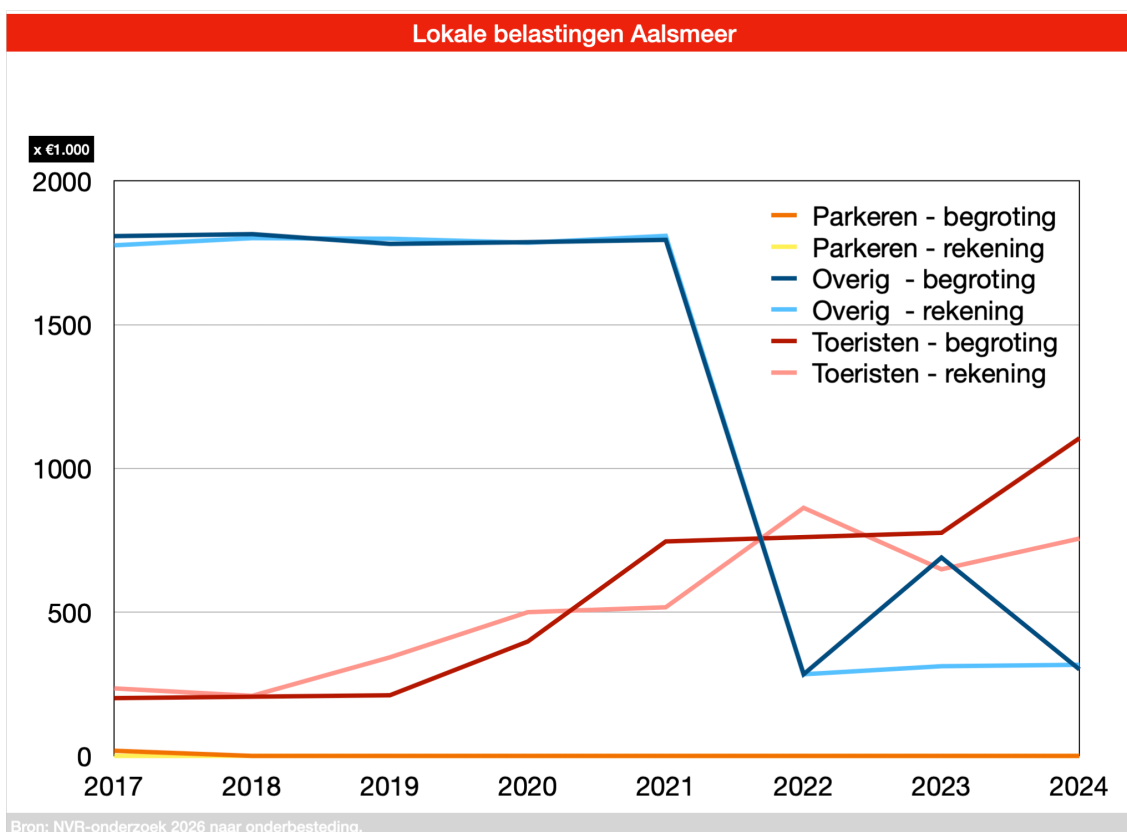
Landelijk blijkt dat alle gemeenten problemen hebben de investering in het begrotingsjaar af te maken. Het duidelijkst komt dat tot uitdrukking in planvorming rond wegen en woningbouw. Er zijn opvallend veel gemeenten in deze groep die hun afschrijvingstermijnen in de loop van de tijd hebben veranderd, waaronder Aalsmeer. Gemiddeld wijkt Aalsmeer 9% af van de begrote afschrijvingen, landelijk is dat 7,6%. Een klein verschil.

Bevinding

4. Aalsmeer realiseert de begrote investeringen niet altijd waardoor de afschrijvingen op kapitaalgoederen lager uitkomen dan gepland. De afwijking is vrijwel hetzelfde bij de andere gemeenten waarmee de gemeente Aalsmeer is vergeleken.

4.5 De lokale belastingen in Aalsmeer

Naast de onroerend zaakbelasting vragen veel gemeenten geld van toeristen en voor parkeren. Aalsmeer heft geen parkeerbelasting. In de groep van 27 gemeenten waarmee Aalsmeer wordt vergeleken is de gemiddelde parkeerbelasting tussen de € 18 miljoen en €28 miljoen per jaar. Aalsmeer heft jaarlijks rond de €1 miljoen aan toeristenbelasting, onder de naam verblijfsbelasting en verblijfsbelasting water. De groep vergelijkbare gemeenten heft tussen de €10 miljoen en €20 miljoen per jaar. De overige in de grafiek slaat op Floriworld, die vermakelijkheidsbelasting is begroot, maar nooit geheven vanwege mogelijke juridische problemen en uiteindelijk het faillissement van Floriworld.

Sommige gemeenten schatten de opbrengsten van belastingen elk jaar te laag in. Daarvan is geen sprake in Aalsmeer.

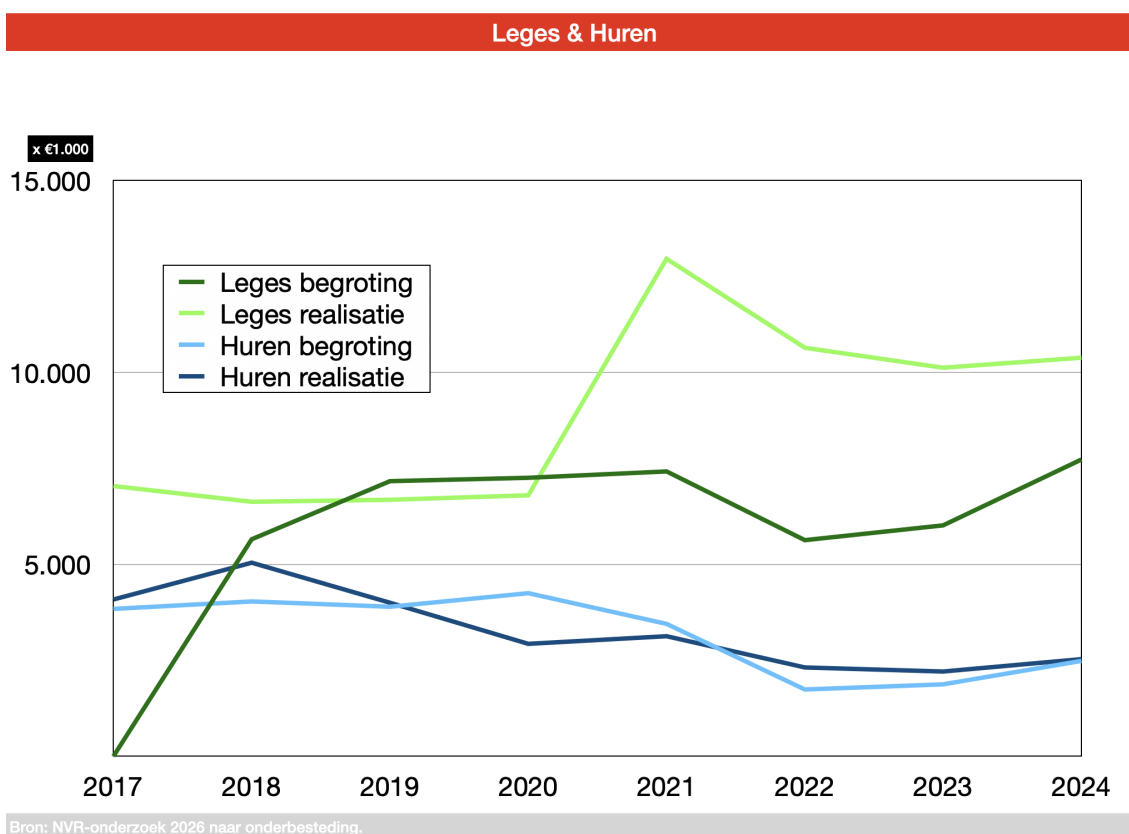
Bevinding

5. Aalsmeer heft geen parkeerbelasting, en gemeenten uit de vergelijkingsgroep hebben daarmee gemiddeld tussen de € 18 miljoen en €28 miljoen aan baten per jaar. De baten uit de verblijfs- en water verblijfsbelasting zijn geringer dan de vergelijkingsgroep.

4.6 Leges en huren

Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de inschatting van leges en huuropbrengsten. Die opbrengsten komen bijvoorbeeld van verhuur van gemeentelijke gebouwen aan wijkcentra, bibliotheken en sportverenigingen. Het onderzoek laat zien dat gemeenten hier voorzichtig begroten, dus de baten vaak lager inschatten dan hoe het bij de jaarrekening uitpakt.

Aalsmeer heeft inkomsten uit leges en huur:

Leges zijn heffingen die door inwoners moeten worden betaald voor het aanvragen en verstrekken van een vergunning of documenten als paspoort, uittreksel bevolkingsregister. Het uitgangspunt bij leges is kostendeckendheid, wat betekent dat de totale opbrengsten van de leges de totale kosten niet mogen overschrijden. Er mag in principe geen winst worden gemaakt. Aalsmeer heeft tussen 2018 en 2024 over alle jaren (behalve de Covid periode) gemiddeld 39% meer leges binnengehaald dan was begroot. In de vergelijkingsgroep was de onderschatting met 8% een stuk lager.

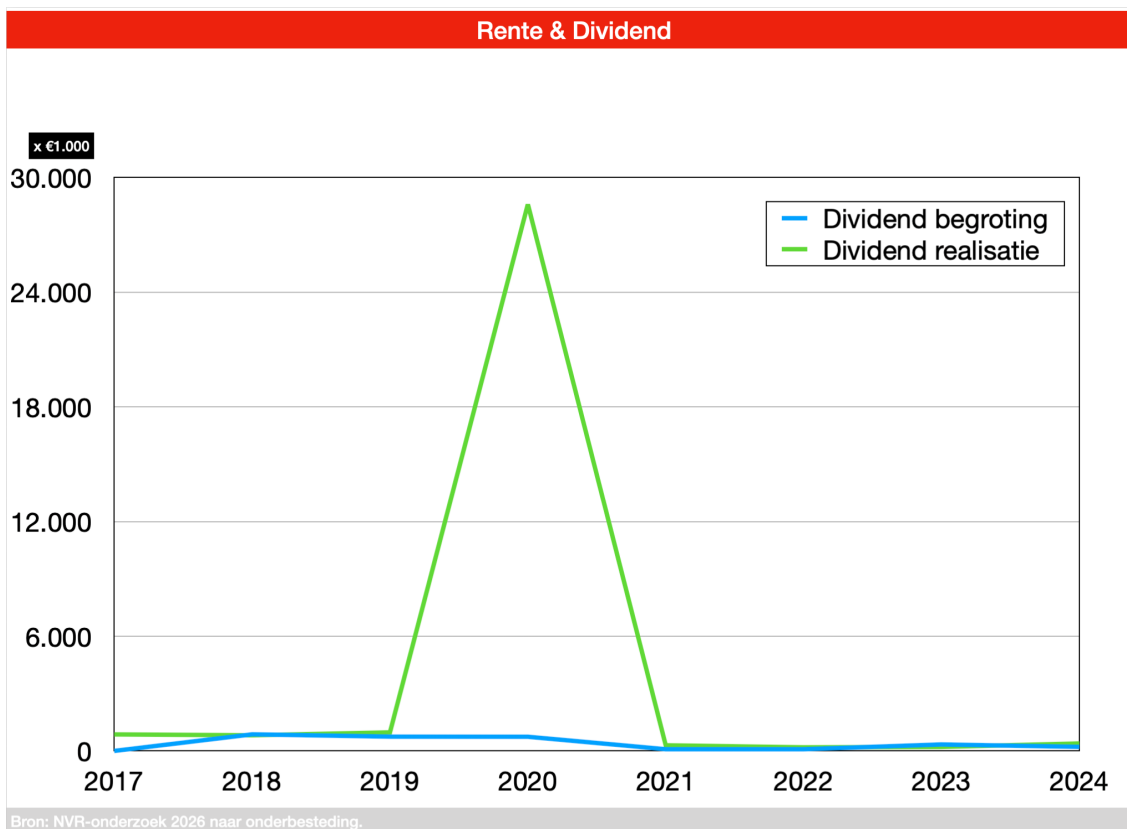
In de gemeente Aalsmeer worden de huren gemiddeld genomen voorzichtig ingeschat. Een afwijking van 6% ten opzichte van 1,8% voor de vergelijkingsgroep. Voor de jaren 2020/2021 geldt wederom een bijzondere verklaring: lagere opbrengsten in die periode zijn te verklaren vanuit de lockdowns tijdens de COVID19-pandemie.

Bevinding:

6. De leges begroot Aalsmeer vrijwel elk jaar een stuk lager dan de werkelijkheid. De afwijking met de vergelijkingsgroep is opvallend groot.

4.7 Dividend

In dit onderzoek is een speciale plek voor inkomsten uit rente en dividend. Aalsmeer heeft geen rente inkomsten, maar wel dividend.

De uitschieter in 2020 zijn de ontvangen gelden als gevolg van de verkoop van de aandelen Eneco. Dit is geen dividend dus waarschijnlijk is het verkeerd geboekt. Dit is feitelijk een boekwinst als verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde van de aandelen. Geen dividend.

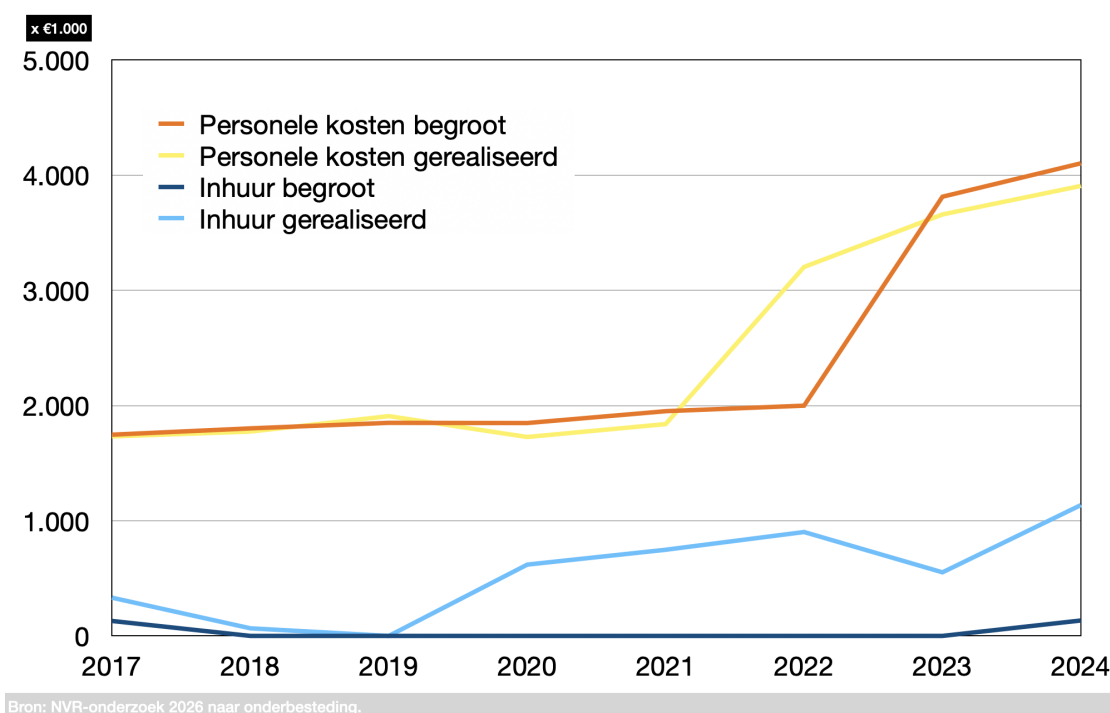
4.8 Wat is te zeggen over personeelskosten en inhuur personeel in Aalsmeer?

Tot slot is ook nog onderzocht of over de kosten van personeel en inhuur van externen iets is te zeggen bij onderbesteding. Als de ambtelijke organisatie onderbezet is dan kan dat een

oorzaak zijn van onderbesteding. Er zijn dan simpelweg niet genoeg mensen om het geld uit te geven, maatschappelijke doelen kunnen dan niet worden gehaald terwijl er genoeg geld is.

Tot 2021 had Aalsmeer weinig eigen personeel, want de gemeente Aalsmeer werkte nauw samen met de gemeente Amstelveen in een gezamenlijke ambtelijke organisatie, aangeduid als de AA-organisatie. Dat Aalsmeer voor die tijd in onderstaande grafiek toch personeelskosten had komt door o.a. de kosten van bestuurders. Na 2021 werd de Kernorganisatie Aalsmeer opgericht en kreeg Aalsmeer eigen ambtenaren in dienst. De personeelskosten voor eigen mensen en inhuur zijn in Aalsmeer:

Kosten van eigen personeel en ingehuurd externen

De inhuur van extern personeel overschrijdt elk jaar de begrote bedragen, zeker tussen 2020 en 2024. Het vergelijking van de vastgestelde begroting van inhuur met de rekening geeft dit beeld omdat vaak de inhuur pas bij de 1e en 2e Burap geregeld wordt en dan ook direct met dekking erbij. Tegelijkertijd moet worden opgemerkt dat Aalsmeer een kleine organisatie is met een kleine toegestane formatie waardoor verschillen met inhuur wat worden uitvergroot.

5 - Conclusies en aanbevelingen

Bij dit onderzoek zijn landelijke opmerkingen gemaakt en de rekenkamer Aalsmeer trekt enkele conclusies voor Aalsmeer en heeft daarbij aanbevelingen.

5.1 Landelijke opmerkingen over onderbesteding

Aalsmeer valt in dit landelijk onderzoek in de groep van 50 middelgrote gemeenten. Voor de presentatie van de resultaten van Aalsmeer volgen hier de 6 opmerkingen over de M50:

1. Personele bezetting is voor de M50-gemeenten een structureel knelpunt wat zowel blijkt uit de gemiddelde bezetting in 2024: 7,5% onder de formatie.
2. Bij ingehuurd personeel is vanaf 2022 de overschrijding van lasten nog sneller toegenomen dan in de jaren daarvoor.
3. Er zijn opvallend veel gemeenten in deze groep van 50 gemeenten die hun afschrijvingstermijnen in de loop van de tijd hebben veranderd.
4. De afschrijvingen voor het onderdeel Verkeer & Vervoer zijn lager dan begroot. Dat is een indicatie voor vertragingen bij begrote projecten.
5. Bij riolering wijst de gemiddelde afwijking van meer dan 7% lagere lasten op afschrijven en tientallen procenten tegenvallers bij de voorziening groot onderhoud op vertragingen in de uitvoering van projecten.
6. Er vindt een omslag plaats in de voortgang bij grondexploitatie: in 2017/2018 was er sprake van hogere baten en lasten, vanaf 2022 zijn er juist lagere baten en lasten wat wijst op vertragingen. In de regel werkt dat niet door in de resultatenrekening omdat winsten en verliezen direct via reserves worden verwerkt.

5.2 Conclusies over onderbesteding in Aalsmeer

Op grond van dit onderzoek trekt de rekenkamer de volgende conclusies voor Aalsmeer:

1. Aalsmeer heeft de laatste drie jaren per saldo aanzienlijke meevallers, opgeteld bijna €24 miljoen. Raadsleden hebben niet altijd voldoende inzicht in de verklaringen van de verschillen. De meevallers worden vrijwel automatisch in de algemene reserve gestort.
2. Aalsmeer heeft meevallers doordat de begrote investeringen niet altijd worden gerealiseerd, en planningsoptimisme is hiervoor een verklaring. Een andere categorie meevallers zijn de leges, die begroot Aalsmeer vrijwel elk jaar een stuk lager dan de werkelijkheid.
3. Aalsmeer heeft ook tegenvallers, maar die zijn kleiner dan de meevallers. De tegenvallers doen zich met name voor bij inhuur.

5.3 Aanbevelingen voor de gemeenteraad in Aalsmeer

Op grond van dit landelijke onderzoek en het specifieke beeld van Aalsmeer stelt de rekenkamer voor om de aanbevelingen van het landelijke onderzoek aan de raad voor te leggen. Door deze aanbevelingen krijgt de raad meer mogelijkheden bij te sturen op de besteding van middelen en in het bijzonder bij financiële meevallers. Met deze extra mogelijkheden kan de raad nog beter bijdragen aan het bereiken van de maatschappelijke doelen in Aalsmeer.

1. Vraag bij begrotingswijziging of er capaciteit is om het project uit te voeren

Vraag aan het college of er ambtelijke capaciteit en capaciteit van externe partijen is voor projecten die gedurende het jaar door een begrotingswijziging aan de raad worden voorgelegd. De vuistregel is dat projecten die na het zomerreces beginnen een groot risico op onderbesteding hebben doordat de uitvoering niet meer in dat jaar lukt.

2. Vraag het college extra baten in een bestemmingsreserve te zetten

Laat het college een voorstel doen om de extra gelden in het volgende begrotingsjaar uit te geven en tot die tijd die extra baten in een bestemmingsreserve te zetten.

3. Bespreek bij de kadernota de trendmatige stijging van leges

Omdat uit voorzichtigheid de leges vaak laag worden begroot kan het bespreken van de trend van de leges over meerdere jaren een beeld ontstaan waardoor de raad armslag krijgt over deze inkomsten.

4. Vraag het college een analyse van de belangrijkste kosten in de jaarrekening

Vraag aan het college of in de jaarrekening een analyse tussen de eerste begroting en uiteindelijke jaarcijfers te maken voor alle kostensoorten. Kijk kritisch naar de ontwikkelingen bij lasten: eigen personeel en inhuur, afschrijvingen in plaats van kapitaallasten, leges, rentelasten en -baten.

5. Vraag het college te rapporteren over personeelscijfers

Laat het college in de jaarrekening een overzicht op te nemen met de formatie, de bezetting en het ziekteverzuim. Doel hiervan is om een beeld te krijgen van onderbezetting en daaruit voortvloeiende knelpunten voor de taakuitvoering, maar ook om een goed beeld te krijgen van inhuur.

Gemeente Aalsmeer

Rekenkamer Aalsmeer
T.a.v. Esther Fogl

Uw contact E.L. Freerkstra**T** (020) 0297 - 383074**F** (020) 540 45 59

info@aalsmeer.nl

Postbus 253, 1430 AG Aalsmeer

Vermeld bij reactie ons kenmerk en datum
van deze brief

Datum 26 mei 2026**Uw brief van** 7 mei 2026**Betreft** Bestuurlijke reactie doe mee onderzoek onderbesteding

Geachte leden van de rekenkamer,

Op 7 mei hebben we de concept rekenkamerbrief mogen ontvangen ten aanzien van de uitkomsten van het landelijke "doe-mee-onderzoek" naar grote projecten. Wij begrijpen dat in de opzet van het onderzoek de keuze is gemaakt om het vergelijk te maken tussen de primitieve begroting en de jaarrekening. Zoals u weet wordt de begroting gebaseerd op de verwachtingen die men heeft in juli T-1 terwijl de realisatie pas 1,5 jaar later inzichtelijk is op 31 december van het boekjaar. U zult begrijpen dat in de tussentijd veel kan wijzigen en dat het onmogelijk is om over zo'n lange periode te kunnen overzien hoe de uitvoering gaat uitpakken. Dit is ook passend bij de P&C systematiek bij gemeenten. Deze is in de bijlage bij onze brief schematisch weergegeven. Het is daarmee ook passend dat in de plan-do-check-act cyclus een moment komt van bijstelling. Daarom wordt binnen de gemeente Aalsmeer gebruik gemaakt van twee bestuursrapportages zoals ook door u is aangegeven.

Recent hebben we in het kader van het introductie programma ook met gemeenteraadsleden over deze cyclus gesproken en vooral ook over onze beleving dat de twee bestuursrapportages wat ons betreft weinig toegevoegde waarde bieden voor de gemeenteraad. De eerste komt eigenlijk te vroeg waarmee je nog te weinig weet om wat te kunnen vinden over het verloop van de uitvoering voor de rest van het jaar. De tweede bestuursrapportage komt te laat om nog op de uitvoering te kunnen bijsturen. Wij kijken ook graag samen met de auditcommissie hoe we kunnen komen tot een tussentijdse rapportage die wel toegevoegde waarde biedt voor de gemeenteraad.

Wij herkennen ons in het beeld wat uit het onderzoek naar voren komt en ook het college is opgevallen dat met name op de legesinkomsten sprake is van (te) grote verschillen tussen de raming en de realisatie. In dat kader zijn wij ook een onderzoek gestart naar de kostendekkendheid van de leges waarbij we vooral ook inzetten om de voorspellende waarde van de cijfers in de (bijgestelde) begroting verder te verbeteren.

Voor wat betreft de aanbevelingen één, drie en vier kunnen wij aangeven dat deze een mooie aanvulling vormen op de handreiking die de ambtelijke organisatie heeft gedaan

Gemeentehuis Raadhuisplein 1

1431 EH Aalsmeer

T (0297) 38 75 75

www.aalsmeer.nl

IBAN NL28 BNGH 0285 0000 12

Reist u met het OV: plan uw reis op www.9292.nl

100/F000/ICT

[Brief Bestuurlijke reactie Onderbesteding]

Pagina 2 van 2

met betrekking tot het lezen van de verschillende P&C producten en hoe de gemeenteraad invulling kan geven aan de uitoefening van het budgetrecht en hun controlerende taak.

Voor wat betreft aanbeveling nummer **twee** kunnen wij aangeven dat binnen Aalsmeer het al gebruikelijk is om te werken met een bestemmingsreserve waarbij budgetten die aan het einde van het jaar overblijven als gevolg van het vertragen van bepaalde werkzaamheden via een bestemmingsreserve worden overgeheveld naar het volgende boekjaar. Voor wat betreft het overgrote deel van de projecten die vallen onder het Meerjaren Project Plan Buitenruimte (MPP) nemen wij deze mee in de herziening van het MPP. Daarom is het niet nodig om daarvoor een bestemmingsreserve te vormen aangezien de kapitaallasten al structureel doorlopen in de begroting. Verschuiving van de planning van deze projecten leidt weliswaar tot lagere kapitaallasten maar die zijn het volgende jaar niet benodigd aangezien die structureel in de begroting zijn opgenomen.

Ten aanzien van aanbeveling **vijf**, waarin u voorstelt het college te vragen te rapporteren over personeelscijfers, in de jaarrekening onder de paragraaf bedrijfsvoering wordt daar reeds over gerapporteerd. Wel zien wij nog kansen deze uit te breiden met bijvoorbeeld verzuimcijfers.

Wij hopen dat op de laatste punten uw aanbevelingen nog kunt aanpassen zodat we de volledige set van aanbevelingen volledig kunnen onderschrijven.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Aalsmeer,
de secretaris, de burgemeester,

P. Simonse

mr. G.E. Oude Kotte

Bijlage 1 Bronnen

Geïnterviewden

Voor dit onderzoek heeft de rekenkamer 2 ambtenaren geïnterviewd. Hiervan zijn verslagen gemaakt die de geïnterviewden hebben gecontroleerd.

Documenten

Jaarrekeningen 2017 - 2024

Begroting 2017 - 2025

Financiële verordening

Deelnemende M50-gemeenten

Aalsmeer	Maassluis	Soest
De Bilt	Meierijstad	Terneuzen
De Ronde Venen	Midden-Groningen	Veldhoven
Den Helder	Noordoostpolder	Velsen
Doetinchem	Oosterhout	Venray
Dronten	Overbetuwe	Waalwijk
Geldrop-Mierlo	Pijnacker-Nootdorp	Weert
Goes	Rijssen-Holten	Wijchen
Hellendoorn	Roermond	Woerden
Landgraaf	Schagen	